

LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Teleion Nr. 47—82 —

.. .. APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Lupta Croaților.

(np) Evenimentele, cari în ultimul timp au ținut într-o continuă agitație atât cercurile politice din regatul iliric, cât și întreaga masă a parlamentului ungar au ajuns în decursul zilei de ieri să producă o puternică zguduitură în lupta, ce să poartă cu atâta îndârjire între națiunea croată și corifeii politice șoviniste maghiare, — zguduitură, — care deși presimțită și din o parte și din cealaltă a avut totuși puterea de a pune pe gânduri fie și numai pentru un moment partidele combatante, pentru a face o reprivire fugitivă asupra situației și a-și aranja cum știu mai bine viitorul teren de luptă.

Ziua de Joi a întărit convingerea maghiarilor, că au de a face cu un element puternic, ale cărui interese nu pot fi atacate, fără ca toată suflarea croată să nu se ridice în semn de protestare; la a cărui îngenunchiare nu se pot gândi șoviniștii, fără a le apărea înaintea ochilor fantoma propriei lor căderi.

Atacul întreprins împotriva Croației prin pragmatica căilor ferate — opera nesocotită a ministrului Kossuth, care dintr'un condei voia să șteargă bazele compromisului dintre cele două regate, introducând o modificare parțială a art. XXX din 1868 — atacul acesta, zic, a fost de ajuns, pentru-ca Croații să priceapă reaua intenție a aliaților lor.

Cu o demnitate eroică coaliția croată a luat o poziție ostilă împotriva acestui atentat alcătuit cu un cinism unghuresc în scopul desnaționalizării și a autonomiei țărilor croato-slavone. Tendința lipsită de ori ce scrupul a coaliției maghiare a fost urmarea unei legitime indignări a grupului croat, care s'a și hotărât să împiedece ori-ce acțiune a guvernului prin obstrucția susținută cu ultima energie — la care am asistat decâteva săptămâni încoace.

Pentru a distruge forța obstrucției în graba cu care să pregătia votarea monoparagrafului asupra transacției — șiretlicul guvernului inventează o nouă lovitură, provocând convocarea dietei croate pe ziua de 12 c. în scopul de a rupe o parte din delegații obstrucționisti ai croaților.

Departe de-a-și fi văzut realizate

concepțiile sale, guvernul unghuresc prin atitudinea sa față de un aliat, cu care îi place să trateze „en maître” și-a îngreunat mult poziția, — orizontul politice croato-maghiare atât de clar dela 1868 până astăzi s'a întunecat deodată, rezervându-ne surprize destul de tainice.

Intr'adevăr, că proiectul transacției a scăpat teafăr, dar ne putem noi mărgini în credința noastră, că acest guvern, care cu atâta ușurință contractează în numele țării acte, menite să-i salveze situația lui proprie, nu va avea în perspectivă violențe la adresa naționalităților, pe cari nu s'a sfiit să le anunțe în programul său de acțiune? Nu! Desigur, că nu! Avem chiar informații precise, că între culisele parlamentare se pregătesc naționalităților lovituri grave. Pentru punerea lor în practică, coaliția a încercat să-și mențină echilibrul, pe de-o parte mărgind cvota și astfel făcându-se posibilă față de Austria, pe de altă parte, înființând teritoriu vamal comun, — care de fapt nu este decât o simplă schimbare de titulatură — și promițând marea cu sarea în interesul înființării băncei unghure, atâtea basme pentru salvarea popularității sale în interior.

Aceste șiretlicuri însă îi vor da mult de lucru, dat fiind faptul că Croații sunt pregătiți pentru ori-ce eventualitate și se vor angaja în ori-ce luptă, cu o unitate de acțiune, care s'a înjghebat chiar între partidele cele mai dușmănoase din *sabor*.

Disolvarea dietei din Zagrab urmate în prima zi a convocării ei, n'a produs, precum se credea, nici o perturbare în sânul partidelor croate.

Noile alegeri, cari se vor face în curând, vor arăta un rezultat cu atât mai desavantajos pentru coaliția maghiară, cu cât noii reprezentanți, — de ori-ce culoare politică — ai poporului croat vor fi adversarii neînduplecați ai ori-cărei acțiuni maghiare. Coaliția croată în urma obstrucției condusă în parlamentul ungar cu multă tactică și cu o abnegațiune extraordinară a câștigat multe simpatii în fața poporului și învingerea ei la alegeri este asigurată pe toată linia, în defavorul atât al partidului național, cât și al Starcevicianilor, cari prin vizita șefului lor Dr. Iosif Frank, întâmplată acum câteva zile la premierul We-

kerle, au pierdut mult în fața opiniei publice croate.

Oricum s'ar prezenta lucrurile cert este, că Croații se afirmă, încă ca un element destul de puternic, cu care Ungurii nu să pot juca după plac.

Huiduirea banului Rakodczay și cele trei puncte de acuză formulate pentru destituirea lui sunt dovezi destul de palpabile dictate guvernului ungar, în care se prevede anihilarea ori-cărei încercări de distrugere a independenței vechiului regat iliric.

Momentul acesta prezintă o deosebită importanță pentru desfășurarea evenimentelor viitoare — ale politice Monarchiei noastre și înțelegerea partidelor croate, de ori-ce nuanță politică în scopul unei acțiuni comune, va influența cu multă autoritate modul de a opera al coaliției maghiare.

Noi Românii suntem datori să secundăm acțiunea demnă a fraților noștri croați; dar înainte de aceasta să nu uităm a privi cu admirație la însuflețirea lor, la organizația lor, la dragostea nemărginită, cu care știu să-și învâluie idealul lor: limba și cultura națională.

Pressa engleză și maghiarii. Un călător englez Scotus Viator, autorul studiului politic „Viitorul Austro-Ungariei” (publicat și în ziarul nostru) a publicat în marea revistă din Londra „Spectator” câteva articole bine documentate în cari arată asupra neomenești ce au să le îndure naționalitățile din Ungaria. În articolul său din urmă se ocupă cu vărsarea de sânge dela Cernova și condamnă — după cuviință — pornirile șovinismului maghiar. La articolul acesta a răspuns, tot în „Spectator”, contele Eszterházy Móricz, încercând să răstoarne adevărul celor scrise de Scotus Viator.

Partidul constituțional a dat zilele trecute un banchet în cinstea acestui conte nobil. Cu acest prilej, fostul ministru-președinte Széll Kálmán a ținut un discurs elogios la adresa lui Eszterházy, „desinteresatul apărător al dreptății și adevărului față cu calomniile ce se răspândesc despre maghiari, în presa din străinătate”.

Cu acest discurs se ocupă în numărul său din urmă frunzașul ziar englez din Londra „Daily News”, dove-

dind, în articol de fond falșitatea politice maghiare.

„Acest discurs (alui Széll) dovedește eclatant ce prețioasă și folositoare e critica engleză în ce privește sistemul politic al Ungariei. Toate momentele sentimentale ne îndeamnă să judecăm cu cea mai mare blândețe națiunea care în 1848 s'a luptat cu atâta vitejie pentru libertate. Din nefericire, însă, maghiarii n'au învățat să cinstească sentimentele naționale ale altor națiuni. **Ținta mărturisită a politicei lor e să maghiarizeze și să despoaie — prin dispoziții aduse în chestia legii electorale — celelalte naționalități de orice putere politică.** Opinia publică a Angliei condamnă aceste tendințe în Ungaria, tot așa cum le condamnă în Rusia și Prusia. Cu bucurie constatăm, însă, că în Ungaria a fost remarcată această critică cu care nu numai o fracțiune a pressei engleze se identifică, ci întreaga presă din **„Englitera“**.

Lumea a început să-i cunoască...

Asociațiile culturale maghiare împotriva naționalităților. Conteie Károlyi Mihály, președintele Alianței regnicolare maghiare (Országos magyar szövetség) a convocat în palatul său din Budapesta președinții tuturor asociațiilor culturale maghiare pentru a șie sfătui în chestia acțiunii ce e a se porni față cu atitudinea tot mai agresivă a naționalităților.

Contele Károlyi a declarat că față cu naționalități e nevoie de o acțiune comună, căci numai o astfel de acțiune poate duce la țintă.

La discuție au luat parte Arkay Kálmán, Rákosi Jenő, Dessewffy Emil și Széll Kálmán, fost ministru președinte.

Széll a ținut un discurs mai lung în care **de expresie dorinței ca asociațiile culturale reprezentate în conferință să nu se mărginească la manifestație demonstrativă, ci să alcătuiască o organizație capabilă de viață și muncă roditoare.** Nu pot crede că din națiunea maghiară milenară să fi pierit forța de viață și să stea fără ajutor

în fața primejdiilor fatale. Supremația rasei maghiare n'a fost întemeiată pe evenimente externe, ci pe evoluția istorică a statului maghiar, pe forța intelectuală, economică a rasei maghiare, pe drepturile moștenite ale ideii de stat maghiar». Trece apoi la mișcarea naționalităților și-și exprimă teama că sufragiul universal va întârzi și mai mult aceste mișcări. «De aceea trebuie să fim cu cea mai mare precauțiune la alcătuirea acestei reforme, ca nu cumva interesele maghiarimii să fie și mai primejdite.

La propunerea lui Széll, conferința hotărăște să se convoace un congres al tuturor asociațiilor culturale maghiare, iar în acest congres să se stabilească apoi programul acțiunii comune.....

Asociațiile culturale maghiare pornesc acțiune politică împotriva naționalităților.... iar asociațiile noastre culturale sunt împiedicate chiar și în acțiunile lor culturale.....

Stat de drept, Ungaria aceasta, stat liberal, nu-i vorba.

Kossuth Franți ține discurs... Lui Franți, ministrului de comerț, consiliul de miniștri nu-i dă voie să vorbască în Cameră. Va fi știind consiliul (și știe și lumea politică) din ce motive. În Cameră, în prezența lui Franți și în numele lui, răspunde Szerényi, secretarul său general.

Ei, dar Franți are și el câte-odată dorul discursurilor. Ca să-și poată împlini acest dor, eri seara au ținut kossuthiști din circumscripția I. o adunare în care s'au constituit în partid. Aici poate vorbi și Kossuth. Să țină un toast, îi permite guvernul.

Și Franți a profitat de permisiune. A vorbit despre dușmanii patriei... Minunea minunilor, dușmanii nu mai suntem noi: românii, slovacii și sârbii, ci — croații, despre cari «odată credea, că sunt prieteni ai maghiarilor». A vorbit apoi despre misiunea partidului kossuthist. Misiunea acestui partid nu e să stea mereu pe baza programului său, ci e să creeze. Crea însă nu se poate decât pe o bază reală, prin urmare, misiunea partidului Kossuthist e să execute legile existente, câtă vreme acele nu sunt înlocuite pe cale constituțională și așa înainte, a vorbit despre unire, perseveranța și altele, ci cum se vorbește la un banchet.

Logica noastră ne spune, că dl Franți ar fi trebuit să spună, că misiunea partidului Kossuthist — după-ce crea nu se poate decât pe o bază reală — e: nu numai să execute legile existente, ci să ia inițiativa pentru înlocuirea lor, pe cale con-

stituțională, cu alte legi ce corăspund programului kossuthist.

Kossuthiștii reprezintă azi majoritatea Camerei. Cine i-ar putea împiedeca să prezinte un proiect de lege despre 1) sufragiul universal; 2) impozitul progresiv; 3) reducerea serviciului militar dela 3 la 2 ani, — și multele alte cari toate sunt coprinse în programul kossuthist... Ei, știe consiliul de miniștri de ce nu-i dă voie lui Franți să vorbască decât la banchete, unde discursurile se țin ca să ai motiv de-a bea.

La constituirea partidului au mai fost de față miniștri Apponyi și Günther și candidatul la ministru Batthyányi Tivadar.

Resultatul conferinței a fost: 200 de sticle de șampanie...

Dar asta-l privește deja pe proprietarul restaurantului Buzik. *Insemnăm numai atât, că personalul restaurantului a refuzat să-i servească pe Măritiile lor...* „Mâncările și băuturile au fost servite de garda tânără a partidului...”

Esire: deputatului Onciul din clubul național. „Apărarea Națională” organul independent al Românilor bucovineni înregistrează în numărul său dela 12 c. esirea deputatului Dr cav. de Onciul din sânul clubului național român și acuză pe acesta, că ar fi abandonat programul său de acțiune în baza căruia a fost ales.

Spune, că faptul, că dl Onciul s'ar fi supărat pe membrii clubului, pentru-că nu dau atenție îndrumărilor sale, nu constituie un motiv destul de serios, care să l silească să se lepede de ideile cultivate de clubul întreg, fie el compus și numai din 5 membrii, pentru a face o politică separatistă, care nu coincide cu interesele poporului pe care l reprezintă.

Croații din Camera ungară au adresat președintelui dietei croate Medakovici următoarea telegramă:

«Dela postul nostru de sentinelă, unde am ținut toate pozițiile ocupate, vă trimitem expresia recunoștinței, admirării și simpatii noastre». Supilo, Lukinici, Tuskan, Budisavlievici, Banianin, Zago-raț, Novosel, Roiț, Penjici, Magdici, Surmin.

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

Luarea Plevnei.

În ziua eșirii lui Osman din Plevna, redutele noastre și șanțurile de apropiere ne-au răsplătit cu neprețuită răsplată truda săpăturii lor.

Ele și numai ele au fost pricina, că noi am fost pe urma lui Osman înaintea Rușilor, că cea dintâiu oaste care a intrat în Plevna a fost românească și că Osman s'a dat prins unui general român.

Noi cu redutele noastre șteteam piept la piept cu Turcii, iar Grivița ne era în locul redutelor turcești. Când și-a adunat Osman oștirile de prin redute, îngrămădindu-le pe șesul Plevnei, ca să ia largul, Românii fiind aproape au sărit după Osman, aruncându-se întâiu în Plevna și apoi pe șesul orașului, în spatele oștirii turcești.

Românii din Grivița încă de cu seară au băgat de seamă că Turcii și-au scos tunurile din ferăstruile Plevniței. Toată lumea s'aștepta dintr'o zi într'alta să vadă pe Osman eșind cu oștirile și încercând să străbată printre batalioanele creștine. Și

acum văzând Românii că Turcii și-au dus tunurile din Plevnița, au dat știre tuturor Românilor și Rușilor.

Dar în Plevnița s'au văzut toată noaptea focurile străjerilor ca și într'alte nopți, s'au auzit obicinuitele strigări ale oficerilor, cari cercetau strejile. Era o apucătură a lui Osman: vre-o câți-va oameni, făceau focuri și sgomote ca să amăgiască pe Români.

Peste noapte le-a venit vestea celor din Grivița că Românii dintr'alte redute au văzut și ei cum și-au scos Turcii tunurile din redute. Mai despre ziua veni alt rînd de vești, că anume călăreții noștri de peste Vid au văzut mai spre seară pedestrima turcească adunându-se în șesul Plevnei, că au văzut care încărcate scoborînd spre Vid și că mulțime mare de oameni se îngrămădesc spre râu.

Iar Românii din redutele lor cele apropiate de Opanez, au auzit toată noaptea sgomot la șesul Plevnei, ca de mare mulțime ce se adună; toată noaptea au auzit pe Turci cum își aruncă un pod de birne peste Vid și lucrează cu zor.

Osman, într'adevăr, ieși a doua zi din

Plevna cu toată puterea oștilor. Avea de gând să spargă oastea Rușilor de pe șesul de dincolo de Vid; iar dacă nu i-ar fi fost cu isbândă, gândia să se întoarcă îndărăt în redute.

A plecat din faptul zilei, dar numai cu jumătate oștirea. Altă jumătate o lăsase în redutele dela Crișin, în fața Rușilor, și la Opanez în fața Românilor, ca să împiedice pe creștini de-a scoborâ în șesul Plevnei după el.

Rușii dela Crișin până în ziua au sărit asupra redutelor turcești, crezându-le goale. Tot așa Românii asupra Opanezului. Dar găsind multă putere de Turci în redute s'au încăierat la luptă cumplită și Rușii și ai noștri.

În vremea aceasta Osman trecuse Vidul, și aruncându-se pe Ruși de pe șes, i-a bătut. N'a putut însă să le rupă șirurile întregi oștiri. Întâmplându-se apoi, că Osman să fie rănit la picior și să cadă de pe cal, oștirea lui s'a dat îndărăt. Osman atunci dește oștirea poruncă să alege spre Plevna și să intre iarăși în redute. Insuși el venea în trăsură în fruntea batalioanelor.

Dar în Plevna, în oraș, erau Români,

Baronul Beck despre transacțiune. În ședința de ieri a Reichsrathului austriac, după discursul deputaților Luksch (contra), Battaglia și Hurmuzachi (români bucovineni, care în numele românilor primește transacțiunea), a luat cuvântul ministrul-președinte Beck.

«Transacțiunea aceasta — zice între altele Beck — e cea dintâie care nu aduce Austriei noi sarcini bănești, ci dimpotrivă o reducere destul de însemnată a cotei, și reducerea impozitului pe zahăr, cea ce împreună ușurează bugetul Austriei anual cu 33 milioane de coroane». Critică apoi atitudinea deputaților Croați și a deputaților social-democrați, cari nu primesc transacțiunea în care s'a stăruit să fie satisfăcuți toți factorii. Face apoi aluzie la o interpelație ce s'a adresat guvernului din prilejul unor întâmplări din Ungaria (e vorba de Cernova, dar Beck nu pomenește numele), și declară că guvernul austriac nu poate să se amestece în chestiile interne ale Ungariei, cum nici guvernul ungar în cele interne ale Austriei. Roagă Reichsrathul să primiască transacțiunea.

Bielohwalek (creștin-social) declară că a fost nevoie de lupta dusă de partidul său împotriva Ungariei. «E meritul acestui partid că transacțiunea e atât de favorabilă pentru Austria». Partidul creștin-social primește transacțiunea dar nu vrea să ia parte la serbătorirea maghiarilor. «N'am fost nici odată dușmani ai maghiarilor adevărați, ci numai ai celor de 50 creștari!». Întâmplări cași vărsarea de sânge dela Cernova sunt foarte elocvente. (Tresich: Vărsarea de sânge dela Cernova au înscenat-o maghiarii adevărați nu evreii!).

După discursul deputaților Spincici și Schillinger se încheie discuția generală. Cuvânt final li se dă deputaților Hein (contra) și Lang (pro), Hein își ține discursul în limba cehă, apoi se ridică ședința.

ROMÂNIA.

Camera

Ședința dela 28 Nov.

Ședința se deschide la orele 2 p. m., sub președinția d-lui M. Pherekyde.

D. Enășescu a cerut lămuriri de la d. ministru al domeniilor, dacă în adevăr se primesc porci din Serbia. Va face interpelare.

Mai mulți deputați se înscriu la dezbaterele asupra legii învoelilor agricole.

D. Pherekyde dă lămuriri că membrii opoziției vor vorbi, de și scriși mai târziu, căci se va da pe rând cuvântul la membrii de ai opoziției și ai majorității.

În privința dezbaterilor în secții se ridică protest că de ce s'au ales delegați la secții pentru legea tocmelilor agricole, înainte de a se fi isprăvit dezbaterile.

D. președinte arată că secțiile sunt suverane a șchimba ordinea lucrărilor lor și că e bine să se știe cine e delegatul secției ca să ia note de toate părerile.

Se votează prelungirea convenției comerciale cu Turcia și convenția comercială cu Bulgaria.

Camera trece apoi în secțiuni.

Un nou proiect agrar.

Odată cu proiectul de lege al tocmelilor agricole depus de d. Ionel Brătianu și de proiectele d-lui Carp, — a împărțit în Camera și d. Const. Iarca, deputat al colegiului I de Buzău, fost prefect al acestui județ, un foarte interesant Proiect de lege pentru regularea relațiilor dintre săteni și proprietarii de moșii.

Reproducem principiile sale esențiale:

Nimeni să nu poată ocupa, cu culturile și vitele sale, mai mult de 500 hectare din teritoriul arabil al unei comune.

Cine posedă mai mult de 500 hectare e dator să-l dea țaranilor pentru întreținerea după următoarele norme:

Cel cu 4 vite trăgătoare și o vacă 9 hectare.

Cu 2 vite și o vacă 6 hectare.

Din pământul concedat sătenilor se va lua: cățătimea pentru izlaz; câte un sfert de hectar de perechea de vite pentru livezi artificiale și restul se va împărți pentru cultură urmându-se rotațiunea obicinuită în fiecare localitate.

Din produsele recoltate locuitorii vor

plăti dijma din trei una, iar pentru izlaz cel mult 30 lei de hectar dacă e loc de cultură.

Orice alte dări în natură sunt și rămân desființate.

Cele 500 hectare rămase pe seama proprietarului le va putea da cu dijma ce va voi, dar care nu va trece peste una din două.

Locuitorii pot plăti arendă și în muncă.

Dar pentru acest caz proiectul prevede un minim de prețuri.

Toate învoelile făcute înaintea votării proiectului sunt și rămân anulate.

Lucruri triste.

Din Oravița primim o întâmpinare care ne fimem datori s'o publicăm; deși nu în ziarul nostru s'au publicat atacurile la cari se răspunde. Pentru felul și tonul întâmpinării, răspunde autorul.

În numărul din urmă al „Progresului”, foaie după titlu social-culturală, i-se adu e inteligenței din Oravița o grea învinuire, anume: că industriașii și comercianții nu sunt sprijiniți, că această inteligență numai cu toba și executorul face cunoștință cu poporul, că sunt trufași, îngâmfiați, etc., etc.

Când citești acest articol de fond și dacă de fapt cunoști mai de aproape intelectualii din Oravița, te prinde mirarea: cum poate cineva — și chiar în Progresul — să aducă așa învinuiri neghioabe?

Acum, când poporul din jurul Oraviței a dat dovezi așa strălucite de naționalism conștient în luptele electorale din trecutul apropiat, când vezi cu ochii, că poporul acesta propășește zi de zi, punând în uimire pe orice străin, aât în cele materiale, cât și în cele culturale, și când trebuie să constai, că această propășire merge paralel și e urmarea firească a activității febrile a institutelor noastre financiare și culturale, conduse de bărbați energici și cu inimă caldă pentru interesele noastre românești din acest mândru ținut, te prinde mirarea, cum se poate ca tocmai acești bărbați să fie stroșiți cu tină și arătați în fața lumii în culori atât de negre?

Oare chiar aici se găsește lipsa de a îndrepta? Nu! Cei din jurul Progresului s'au grăbit iute să-și dea arama pe față. Ura personală și dorul de răzbunare pe aici și-a căutat și aflat loc de resuflare!

Căci ori-cum cearcă unii prin rabulistice ridicole a da explicații, că aserțiunile făcute sunt numai generalități, totuși ascuțitul și tendința lor e vădită. Ori-ce rău trebuie biciuit, dar acolo, unde există și poporul nostru nu-i permis să fie sedus prin minciuni, că răul ar exista acolo, unde de fapt nu există. Un lucru din cale afară trist e acesta; pentru că pe fie-care trebuie să-l doară inima când vede cum cu atâta neprecugetare și din acest motiv spre atât de mare daună a cauzei noastre naționale e atacat micul nostru stat major al cercului, ai cărui membrii numai ca exemple pot servi atât ca naționaliști, cât și ca privați.

Că unii și alții au ajuns la o stare materială mai bună, n'are decât să ne îmbucure, căci între împrejurările de azi în referințele noastre naționale avuția însemnează independență, iar aceasta este un factor important în luptele noastre, mai ales când vedem, cum se atentează la independența materială a preoților și învățătorilor noștri.

Durere, și aici se adeverește zicala tristă, care trăiește în graiul poporului nostru: fă bine și așteaptă rău.

E peste ori-ce îndoială, că membrii inteligenței vor urma calea de până acuma și credem că și cei din jurul «Progresului» i-și vor recunoaște greșeala și se vor îndrepta, după cum promisiune s'a făcut deja, căci hei! multă lipsă avem de bună înțelegere și pace între frați!

pe drumul Plevnei spre Vid scoborau batalioane românești!

Ai noștri din Grivița au trimes și ei până în ziua pe un sergent cu vr'o zece flăcăi să vadă ce e în Plevnița. Flăcăii s'au apropiat pe brânci. Nimeni din redută n'a tras în ei. Au ajuns sub parapetele redutei, au ocolit-o au intrat pe gura ei, și Plevnița, turbata Plevnița, care i-a îngrozit trei luni de zile, era goală.

Repede ies batalioanele noastre din Grivița și lăsând strajă destul de tare în Plevnița, sar asupra Bucovinei, a redutelor din marginea Plevniței. Bat șiucid și prind pe Turcii din ele, și fiind așa de aproape, intră în Plevna. Lasă un batalion în oraș, iar cei-lalți pleacă pe urmele lui Osman peste riu.

Și pe când se întorcea Osman cu gândul să intre iarăși în Plevna sa, în redutele de pe dealuri, dă cu ochii de oastea românească, care înainta spre el. Atunci văzând că totul s'a isprăvit, se întoarse repede iarăși spre riu, și ajungând la o căscioară de pe malul apei, a trimes un oficer la Români ca să le spuie să înceteze focul, căci el cu toată oștirea se dă prins.

Generalul nostru Cerchez a dat mai întâiu ochii cu Osman. Intr'un târziu au sosit și generalii ruși de peste Vid. Atunci Rușii și cu Românii au contenit focul, iar soldații turci și-au asvârlit puscile și s'au dat prinși.

Este lucru adevărat, că dacă Românii n'ar fi intrat în Plevna și n'ar fi tăiat drumul lui Osman, nici atunci Osman n'ar fi fost mântuit, căci strămtorat de oștirile Rușilor cari îl împingeau de peste Vid, el ar fi fost bătut în oraș. Vezi bine, că numai cu multă pierire de oameni. Și chiar de ar fi intrat iarăși în redute, n'ar mai fi putut să se ție de cât vr'o zi, două. I se stricase tot rostul.

Dar așa cum a fost, a fost mai bine. Nu s'a mai făcut perire de oameni și vărsare de sânge, și s'a isprăvit greul și amarul mai de vreme. Iar partea noastră de laudă nu ne o lăsăm tăgăduită: fapta, că Românii au pus mai întâiu piciorul în Plevna, n'a fost o întâmplare.

Din „Coroane de Oțel”
de G. Coșbuc.

Disolvarea dietei croate.

— Raport special. —

Istoria se repetă. Înainte cu doi ani, guvernul Fejérváry a dizolvat parlamentul ungar prin un comisar regal; eri, guvernul lui Wekerle — care a combătut regimul «drabantist» — a dizolvat dieta croată, numindu-l pe Rakodczay comisar regal!

În numărul nostru de ieri am dat pe baza telegramelor sosite un scurt raport despre ședință, azi vom stăruia asupra momentelor mai interesante.

Deschiderea ședinței.

Președintele Medakovici numai la orele 11 poate să deschidă ședința. A primit până atunci două delegații, una a muncitorilor creștini-sociali, alta a muncitorilor social-democrați, cari i-au predat două memorii în cari se solicită introducerea sufragiului universal.

Abia și-a ocupat Medakovici fotoliul prezidențial, intră și banul Rakodczay.

— Dole Rakodczay (Jos cu Rakodczay!) strigă o voce și pe urma strigăturii se pornește un zgomot enorm. Starcevicianii vin în fața tribunei, strigă, bat băncile, îl huiduiesc pe ban. Zgomotul ține mai multe minute și numai cu greu se potolește.

Dole Kossuth!

Președintele sună mereu și reușește în fine să restabilească liniștea. Luând numai decât cuvântul, începe să raporteze Camerei despre cele întâmplate. Prezintă autograful prea înalt despre numirea banului, dă un raport despre activitatea deputaților croați din Camera ungară și amintește despre pragmatica lui Kossuth.

În momentul acesta deputatul Starcevician Elegovici se ridică în picioare și strigă:

— Dole Kossuth! (Jos cu Kossuth).

Toți ceilalți deputați, fără excepție, se ridică și ei în picioare și clipe lungi nu se aude decât strigătul:

— Dole Kossuth!

Asistența de pe galeria a patra nu se poate stăpâni și izbucnește și ea în acelaș strigăt.

Medakovici își continuă apoi raportul despre activitatea deputaților croați, desîntrerupt de Starcevicianii prin strigăte continue: «Jos transacțiunea maghiaro-croată! Jos cu banul! N'avem nimic comun cu Ungaria!». Vorbește apoi despre pragmatica lui Kossuth, care a dat naștere conflictului între Croația și Ungaria prin nerespectarea drepturilor Croației și violarea legilor.

Apoi citește moțiunile ce s'au prezentat. Dr. Frank a prezentat o moțiune în care propune ca autograful prea înalt despre numirea banului să nu se ia la cunoștință, fiindcă e ilegală și neconstituțională.

O altă moțiune a prezentat deputatul Mazuranici.

Furtună și disolvare.

Moțiunea aceasta, iscălită și de câțiva membri ai partidului național (croat) cere punerea sub acuză a banului. După

citirea acestei moțiuni izbucnește o furtună cumplită.

Se ridică banul Rakodczay pentru a-și face observările. Dar nu poate să ajungă la cuvânt. E huiduit din toate părțile. Starcevicianii amenință cu pumnii: «Piară banul!». Înzadar sună președintele, zgomotul nu se potolește. Medakovici e nevoit să suspende ședința.

După redeschiderea ei se citesc celelalte moțiuni, prezentate în chestia sufragiului universal, a pragmatice și a revizuirii regulamentului.

Abia a terminat notarul cu citirea moțiunilor, se și ridică banul și-i dă președintelui un autograf prea înalt cerând citirea lui. Se naște din nou zgomot asurzitor și din nou se suspendă ședința. După redeschiderea ședinței, notarul citește un autograf prea înalt prin care banul Rakodczay e numit comisar regal.

Zgomot enorm însoțește citirea autografului și ședința se suspendă din nou pe 10 minute. După redeschiderea ședinței, banul — îmbrăcat în «dismagyar» — ocupă loc alături de președinte și citește încet, încât abia i se aude glasul, un autograf prea înalt de la 9 Decembrie prin care dieta croată e dizolvată, fiindcă în regatele Croației și Slavoniei «s'au născut niște stări dela cari nu se poate nădăjdui o muncă folositoare și rodnică».

Autograful a fost ascultat în tăcere solemnă. Rakodczay a părăsit numai decât sala, iar președintele, ridicând mâna, a strigat: Jivio Kra! (Trăiască regele!).

Deputații, drept răspuns încep să cânte imnul național croat, iar Elegovici (Starcevician) ridicând pumnii către ușa prin care a eșit banul strigă:

«Dumnezeu să-i bată pe maghiari!».

Din nou se ridică strigătul de «Dole ban!» apoi rămâne sala părăsită.

În autograful despre disolvare nu se amintește nici un cuvânt de noile alegeri. Se zvonește, însă, că se vor publica peste două săptămâni de câtră un nou ban — baronul Rauch.

În chestia alegerilor congregaționale.

(Urmare).

E sprijinit în propunerea sa de Dr. Ion Sirbu, Ilie Imbrescu, și Vasile Popoviciu și alții iar Novac dizolvă adunarea fără a aduce conclud, dar le promite că îi va convoca din nou.

Întru acea protopretorul umblă pe sate citează la sine reprezentanții din Bozovicu, îi conjură să-l sprijinească, căci el a făcut pact cu Novac și «Nera» și le aduce la cunoștință, că dânsul și cu Brânzei sunt candidați oficioși.

Reprezentanții vin la mine îmi referă cele auzite și atunci am candidat cu ei pe părintele Bihoiu și dr. Ioan Sirbu.

Din aceasta sau început încurcăturile, Novac convoacă frunțașii dintre țărani din Bozovicu și Prilipeț la «Nera» să se sfătuiască și să îi capaciteze în favorul lui Péczy, dar ei vin întâiu la mine, să declară contra fibirăului, și dela mine să duc la «Nera», acuză pe Novac și Brânzei de tradare și se declară că îi vor trânti pe ambii la alegere.

Atunci Brânzei acuză în fața poporului pe Novac, că acesta a făcut pactul fără știrea și învoirea lui, declară că pactul e compromișător pentru el, respinge candidarea

oficioasă, vine la mine de mai multe ori, să roagă să-l primim în lista noastră, căci noi suntem români adevărați, promite a-și împlini datorința de român, și condamnă pactul. —

Fiind atunci la mine o deputație din Mehadica cari cerea candidați pentru cercul lor, le-am cedat pe dr. Ioan Sirbu lor, și așa am luat pe părintele Brânzei în lista noastră.

Novac și Bogoeviciu însă nici acum nu sau stămpărat ci cu forța voiau să-și aleagă fibirăul favorit și au convocat pe Marți înainte de alegere adunare de candidare în localul casinei.

Deși nici acum nu am fost avizat am chemat eu alegătorii și m'am dus cu ei la ședința de candidare, unde ne așteptau convocatorii.

Când însă șobolii, au văzut floarea de români, de frică, că nu vor isbuti cu candidarea favoritului voiau să amâne adunarea, dar când au văzut, că sunt decis a o ținea eu, Novac provoacă pe Bogoeviciu să deschidă adunarea, care în cuvinte «dulci și bine simțite» a deschis-o.

Novac propune pe fibirăul de candidat «căci e bine să stai bine cu stăpânirea» și face atent poporul, că dacă nu vor vota cu el, îi va pedepsi pentru gunoii, fân, șanțuri etc., (ceace sa și întâmplat căci după alegere 23 Prilipeni au fost pedepsiți pentru fân). Declară mai departe că noi românii nu avem lipsă de mulți reprezentanți la congregație și sunt destui dacă să aleg Bogoeviciu și Brânzei, cari să se roage pentru noi.

Huiduit de popor se așează și iritat de cinismul și nerușinarea arătată, rog poporul să nu se lase sedus de nesce neputințioși și oameni fără trecere și îi rog să aleagă pe «fiul codreanului» pe parochul Nicolae Bihoiu.

Poporul însuflețit aclamă pe Bihoiu, care mulțumește și propune pe Ioan Brânzei în locul al doilea, și astfel și acesta să candidează.

Tot așa sau candidat și ceilalți, dar după părintele Gonța și-a retras cu 2 zile înainte de alegere candidatura, deși era sigură reușita ear părintele V. Popoviciu în loc să sprijinească pe colegul său Borchescu doarme și așa acesta e silit să se retragă.

Bogoeviciu însă e fără contra candidat pentru serviciile prestate dar țărani din Gerboveț îi pun contracandidat pe frunțașul țaran Boboloș din Daiboseș, român verde și de inimă, dar codrenii lau trântit căci au corțesit din greu pentru candidatul fibirăului «înflăcăratul naționalist» D. Bogoeviciu. Câtă ironie!

A venit și ziua alegerii. Comuna Prilipeț vine pe jos în frunte cu vrednicul preot Eremie Borchescu, și țărani Pavel Dancia, Nicolae Imbrea. Sunt 110. Toți voinici, toți români toți votează cu lista noastră. Laudă lor. —

Bozovicenii se adună încet, îi sprijinesc cu harnicul suplent Ioan Smeu și reprezentanții Pavel Piescu, Iancu Pungilă și Ion Chetrinescu, și îi adunăm în jurul nostru alături de Prilipeni.

Acum se prezintă codrenii în corpore, ca să facă rând fibirăului dar de ai noștri nu nu cutează se se apropie.

(Va urmă.)

BULETIN PARLAMENTAR

Ședința dela 13 Decembrie.

Atât miniștrii cât și deputații discută aprinși, faptele întâmplate în Zagrab. Se pare, că numai acum au început să înțeleagă adevăratul rost al vorbelor lui Supițo: «cine râde mai târziu, râde mai bine», cari vorbe au fost disconsiderate, atunci când au fost rostite.

Se face zarvă și împrejurul rugării înaintate de ziaristi. Cauzele rugării sunt ur-

mătoarele: Racovsky pe când prezida într'una din ședințele trecute a atacat pe ziariști într'un mod cât se poate de dur. Dl Racovsky analfabetul, credea că vorbește cu slugile de pe moșia lui. Ziariștii nu au putut privi liniștiți purtarea aceasta cu ei, al căror drept în parlament e asigurată pe deplin.

Alt motiv e: un membru al sindicatului ziariștilor a poftit pe un domn deputat să părăsească loja rezervată exclusiv pentru ziariști, iar nu pentru deputați.

La asta deputatul s'a purtat cât se poate de nedemn față de membrul însemnat al sindicatului ziariștilor.

Acestea-s motivele, cari i-au îndemnat pe ziariști să înainteze rugarea amintită, în care cer respectarea drepturilor lor.

Azi au ținut ziariștii, o adunare în sala ziariștilor la care au luat parte și câți-va deputați. În adunare sa declarat unanim solidaritate cu acel membru al sindicatului care a fost atacat. Asemenea sa protestat în contra felului cum sunt tractați ziariștii.

Deputații în genere s'au interesat de chestia aceasta.

Sa mai discutat în culoare fiascul ce la suferit coaliția cu ocazia alegerii de membrii congregaționali, ținută eri, în Bekescsaba. Anume dintre 22 membrii în congregație, au fost aleși numai 2 coaliționiști. Ceilalți 20 sunt membrii ai partidului țărănesc.

Ședința se deschide la orele 10 de președintele camerei Justh Gyula.

Camera are aspect frumos deputați sunt mulți, dintre naționaliști: Mihali, Lucaci, Bella (slovac).

Mei întâi se verifică procesul verbal al ședinței de eri.

Se cetește apoi monoparagraful a 3-a oră, se primește. Președintele dispune ca să se trimită casei măgnaților.

Camera și ziariștii:

Înainte de a intra în ordinea de zi, ia cuvântul deputatul Rátkay László. Spune, că în numele ziariștilor înaintează o rugare, care cuprinde următoarele: În timpul din urmă ziariștii au fost atacați pe nedrept atât de vicepreședintele Rakovsky cât și de un deputat. Să se constate, că ziariștii ocupă loc în cameră în voia unui drept și pe baza regulamentului camerei, iar nu cum a accentuat dl Racovsky, că ziariștii în parlament trebuie să privească ca simplii oaspeți.

Ziariștii cer: 1) Să se restabilească interpretarea legală a regulamentului Camerei;

2) Să fie apărați de orice atac nedrept, îndreptat în contra lor, fie acela și din partea unui președinte.

PREȘEDINTELE dispune ca rugarea să se dea comisiei respective spre studiere.

FARKASHÁZY cere, ca în timp hotărât, comisia să aducă hotărâre.

Cvota.

Se trece la proiectul ce e la ordinea zilei, anume cvota.

Primul vorbitor e reprezentantul comisiei Hoitsy.

Între altele spune, că numai pe calea asta putem ajunge la independență, iar nu cum ar voi unii dintr'odată. Apelează la simțămintele patriotice, și roagă Camera să primească ridicarea cvotei.

Vorbirea lui Hoitsy a fost des întreruptă de frazele cu conținut și drepte ale dizidenților Farkasházy și Szappanos.

Urmează Roici (croat), vorbește în contra ridicării cvotei.

BIZONY ÁKOS vorbește pe lângă cvotă, ca delegat al partidului independist. Cu

toate că declară primirea cvotei din partea sa, în multe locuri însă a atacat aspru partidul, care și-a renegat programul.

WEKERLE vorbește scurt.

Au luat apoi cuvântul croații Luchinici, Surmin, Novosel, cari au vorbit în contra ridicării cvotei. Surmin a înaintat și o contra propunere.

Mâne.

PREȘEDINTELE face cunoscut, că mâne se va vota propunerea lui Ugron, ca să se țină ședință până la 3 ore. Totdeodată face cunoscut, că mâne va răspunde Wekerle, ministrul-președinte, interpelației lui Bánffy.

Se stabilește ordinea ședinții viitoare, care e mâne, Sâmbătă, la orele 10.

Ședința se ridică la orele 2.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRILE ZILEI.

Vineri, 13 Decembrie n.

— **O hotărâre laudabilă.** Ni-se comunică următoarele șire: Atât comitetul, cât și sinodul parohial gr. or. român din Izvin, protopresbiteratul Timișorii a adus în ședința sa dela 27 Noembrie v. hotărârea unanimă, fiind de față și m. on. d. protopop dr. Tr. Pufici, de a întregi în senzul legii apponiane salariile ambilor învățători din acea comună, pentru a arăta că nu este nevoie de ajutorul guvernului, care de mila, ce o arată față de noi, e gata să ne pună frânghia în gât. De asemenea s'au votat și cvincvinaliile cuprinse în legea apponiană. Adaosul acesta comuna a hotărât să-l plătească mai bine din puștinul ei, decât să lase școala românească pe mâna statului, care, Doamne, mult s'ar bucura, dacă Românii nu s'ar interesa de focularele lor culturale. Românul însă, nădăjduim, este gata pentru orice jertfă când e vorba de apărarea graiului strămoșesc. Și asta așa trebuie să fie, dacă nu vrem să pierim.

— **Alegere de preot în Bogșa-Română.** Duminecă în 25 Noembrie st. v. s'a ținut alegerea de preot. Cu această ocaziune bocșenii au fost la culmea chemării lor. Au lăsat la o parte divergențele ce de un timp încoace s'au incuibat în comună, punându-și cu toții încrederea în unicul candidat, fiu al comunei, teologul Petru Vuc, care prin purtarea sa de mult deja își asigurase simpatiile tuturor.

Mai mare dragul își era, să privești cum se îmbulzeau la urnă alegătorii, să-și dea votul iubitului lor Pătruș, alegându-l astfel cu totalitatea voturilor.

După publicarea rezultatului, o deputațiune a invitat pe nou alesul în s. biserică, de unde, după mai multe înțelepte sfaturi părintești adresate de p. on. domn protopresbiter Maxim Popovici nou alesului și după ce acesta prin cuvinte alese mulțumește alegătorilor pentru încrederea pusă în el, un impozant conduct triumfal îl conduce la casa părintească, unde părinții și rudele cu lacrimi de bucurie îl așteptau. Aici apoi a urmat un splendid banchet, la care n'au lipsit obicinuitele toasturi pentru p. on. d. protopresbiter—al cărui merit este, că a-

legerea a decurs atât de frumos—pentru părinți și pentru noul ales.

Dee Dumnezeu ca speranța alegătorilor să nu fie deșartă, ci actul acesta să fie începutul unei noi vieți a comunei Bocșa-Română. — *Un alegător.*

— **Moartea și razele X.** Zilele trecute doctorul Vaillant a ținut în ședința secției științelor naturale a institutului francez o interesantă conferință asupra modalității de a constata cu ajutorul razelor X moartea.

Conferențiarul spune, că primul care întrebuințase razele X în scopul acesta, a fost doctorul Bourgade La Dardye. Descoperirea s'a făcut așa:

La 18 Aprilie 1898 a fost înmormântat un colportor de ziare. La cererea pretinilor săi, cari afirmau că cel crezut mort se află numai într'o stare letargică, dar n'a murit, a fost încă în ziua aceea exhumat și cercetat de medicul La Dardye. Acesta cu aparatul Roentgen pregăti o fotografie a interiorului pântecelui. Din această fotografie s'a putut convinge, că intestinele și alte organe sunt în complectă nemișcare, prin urmare că mortul trăește.

— **Groznică nenorocire într'o fabrică din Capitală.** Joi dimineața s'a întâmplat în fabrica de spodiu din strada Sorokșár un accident înfiorător. O fată de 19 ani, aplicată la acea fabrică, din negrije a căzut într'o mașină, care a făcut-o o massă de necunoscut. Nenorocita a murit instantaneu. Poliția a deschis o anchetă pentru a stabili responsabilitatea.

— **Facultatea de medicină din Paris.** Nu de mult facultatea de medicină din Paris a fost închisă la ordinul rectorului, din cauză că tinerimea manifestase împotriva a lor doi profesori de curând numiți. De oarece acum spiritele s'au mai calmat, ministrul cultelor Briand a dat permisiune pentru începerea cursurilor.

— **Obiecte de artă furate.** Din Paris se anunță, că din muzeul Picardi din Amieus au fost furate două tablouri de-ale pictorului Boucher, două de-ale lui Fragonard și Van Loo. Au fost furate și circa 100 monete vechi de aur și argint.

— **Fica lui Roosevelt,** doamna Alice Longworth, s'a îmbolnăvit subit de apendicită, care atât de mult se agravase, încât o operație grabnică se impunea. Săptămâna trecută un chirurg a săvârșit operația cu succes, așa că orice primejdie a fost înlăturată.

— **Foc la Burg.** Joi după amiază se aprinsese un horn al Burgului din Viena în partea dinspre Volksgarten. Orice pericol de un incendiu fu înlăturat grație intervenției pompierilor. Cazul produce mare senzație.

— **Grevă.** Opt sute de impiegați ai societății electrice și de gaz din Bordeaux au hotărât să proclame greva din cauză că postulatele lor referitoare la ridicarea lefiilor, pensii și repauzul duminical n'au fost împlinite.

— **Falșificatori de bani.** În Fiume a fost arestat un individ din Spalato, pentru că încercase în mai multe locuri să schimbe monede false pentru veritabile. La locuința sa din Spalato făcându-se o perchiziție domiciliară, s'a găsit o adevărată fabrică pentru baterea monedelor. Se află pe mâna legii.

— **Acuzații dela Cernova în libertate.** 14 inși dintre Slovaci arestați cu ocaziunea măcelului dela Cernova au fost puși în libertate; cu toate acestea procedura judecătorească urmează împotriva lor. Ceilalți și a-nume Anna Fulla, sora preotului Hlinka, Vendel Laitšak, Ioan lavorka, Andrei Sliatšan și Matei Fulla rămân și pe mai departe închiși. La locuința cestui din urmă eri procurorul a descins unde a făcut perchișiție, pentru a găsi nescăi scrisori compromițătoare, de care avea nevoie pentru a dovedi că poporul e devină și nu autoritățile. Perchișiția însă n'a dat nici un rezultat îmbucurător pentru oficioși.

Dealtcum, după cum se anunță din Rózsahegy, investigația s'a terminat, așa că în curând, probabil pela jumătatea luni Ianuar, va avea loc și pertractarea finală a procesului.

— **Obrăznicia unui Ovreu.** Toată lumea știe că Ovreul, Grecul și Țiganul sunt prototipul impertinenței. Că până unde e în stare să ajungă obrăznicia uuui Ovreu, do-vadă este și cazul următor. Jupânul Löwe Miksa boltaș din Teiuș era abonat la gazeta noastră, Lupta. Probabil a vrut să atragă publicul românesc în bolta sa infectă cu gazeta noastră, căci alt interes nu credem să fi avut în vedere Ovreul. Gazeta îi și mergea regulat, dar la plată să imbia jupânul. Când a fost somat să și plătească, dacă are atâta „simpatie“ pentru un ziar românesc, Ovreul Löwe Miksa se pune și ne trimite restanța abonamentului scriind pe cupon: Nu-mi mai trimiteți foaia aceea, că Vi-o trimit îndărăt! Probabil să nu fi făcut geșeft nici abonându-se la foaia noastră, căci altcum nu se obrăznicea în modul acesta o-vreesc. Recomandăm firma aceasta ovreiască în atențiunea publicului românesc de acolo.

— **x Viitor de aur românimea are** dacă numai dela comercianți români va cumpăra.

Cereți preț-curent românesc dela comerciantul român *F. A. Degan* din Fiume (Postafiók No. 163) căci vi-l trimite gratis. În el se află toți articli pentru bucătărie: 1 kgr. cafea fină numai cu 1 fl. 20 cr., 1 kgr. *Tea* aromatică numai cu 3 fl. 25 cr., apoi Ciocoladă efină, Fructe sudice, etc., cu preț redus. Spesele de porto la 5 kgr. el le plătește. Intr'un pachet trimite și mai multe mărunțișuri. Cine dorește a cumpăra efin și bine să grăbească. Toți câți au comandat au fost îndestulți!!!

Rugăm abonații noștri din provincie să ne facă cunoscut dacă primesc ori nu la timp foaia noastră, care se expediază de aici regulat în acelaș timp cu foaia „Magyarország“. În cele mai multe locuri „Lupta“ ar trebui să se înmanueze în ziua, a cărei dată o poartă; iar în locurile mai îndepărtate cu o zi în urmă.

Voim să facem arătare la oficiile postale pentru toate cazurile, în cari s'ar constata iregularități în înmanuarea foii.

Comercianți!

Cari voesc să servească cumpărătorilor cu un calendar frumos, bun și ieftin, ceară în comisiune!

CALENDARUL „POPORULUI ROMÂN“

dela Administrația „Poporul Român“ Buda-pest, VII., István-ut 11.

Prețul 40 fileri.

Se estinde pe 208 pagini cu 100 chipuri.
Comercianții primesc 25% rabat.

ROMANUL „LUPTEI“.

SEMNUL CELOR PATRU

de CONAN DOYLE. (16)

— Urmare —

Holmes urcă scara și atârându-se de grinzile tavanului se ridică în camera de sub acoperiș. Aici se puse pe burtă și întinzându-și mâna îmi ceru felinarul. Apoi urcai și eu pe aceeași cale.

Cabinetul în care ne aflam avea cam 10 urme în lungime și 6 în lățime. Dușumeaua o formau grinzile între cari erau scânduri subțiri, așa încât trebuia să pășești de pe grindă pe grindă ca să nu cazi prin scânduri. Tavanul cabinetului era în-suş acoperișul casei. Incăperea aceasta mică era goală de tot și acoperită cu praf gros.

«Uite, — îmi zise Holmes, punând mâna pe perețele din stânga, — aici e o ușă ascunsă care duce pe acoperiș. Numărul 1 pe aici și-a ținut dară intrarea. Să căutăm însă dacă putem să descoperim și alte urme».

Țin felinarul aproape de dușumea. A doua oră în sara aceasta îl văzui pândind. I-am urmărit privirea și am rămas și eu surprins. Pe podele se zăreau mai multe urme de picior gol — bine formate, dar abia pe jumătate așa de mari cași urmele unui om normal.

«Holmes — am șoptit eu, — un copil a săvârșit omorul acesta».

Holmes se reculese.

«O clipă am rămas desconcentrat, îmi răspunse încet, — lucrul însă e simplu de tot. O leacă de răsândire ar fi trebuit să mi-o spună. Aici sus nu mai putem descoperi nimic. Să ne coborâm!»

— Cum îți explici urmele aceste? — îl întrebai eu în vreme ce ne coboriam.

— Dragă Watson, ian frământă-ți puțin mintea! — îmi zise puțin nerăbdător. — Cunoști metoda mea. Pune-l în practică și cu siguranță vom profita asămuind rezultatele câștigate.

— Nu pot să-mi închipui nici o explicație corăspunzătoare.

— În curând vei ști toate, îmi zise Holmes. Aici nu mai e nimic de importanță. Cu toate aceste să vedem».

Luă lupa și un centimetru și măsură și cercetă odaia întreagă, târându-se pe genunchi. Nasul lui lung, ascuțit, era numai la câți-va centimetri dela dușumea; ochii lui străluciau ca ochii unei paseri răpitoare. Sămăna unui vânător care se duce pe urmele vânatului, încet, cu băgare de seamă, fără zgomot. În vreme ce mă uitam la el, îmi veni o idee bizară. Ce criminal îngrozitor ar fi putut ajunge Holmes, dacă în loc să-și pună talentele extraordinare în serviciul legilor, le-ar fi exploatat pe terenul crimelor. Holmes, borborosia din vreme în vreme, apoi deodată scoase un țipăt de bucurie.

«Avem noroc!».

(Va urma.)

Economie.

Exportul Serbiei. Comerțul extern al Serbiei în timpul din urmă, deși suferă mult din cauza războiului vamal cu monarchia noastră, totuși se dezvoltă favorabil. Importul a scăzut, exportul însă dimpotrivă crește.

După cum se vestește din Belgrad în zilele trecute s'au exportat peste Salonic cu destinația porturilor din Marea Mediterană 65 vagoane boi, 71 vagoane rămători, 29 vagoane carne, 21 vagoane oi și capre, 70 vagoane făină și 18 vagoane prune uscate.

Incasările căilor ferate sârbești au crescut în primele nouă luni ale anului curent cu 1,745.080 dinari (franci).

În proiectul de buget al țării pe anul 1908, venitele sunt preliminate în sumă de 95,823.333 dinari, iar cheltuelile în sumă de 95,778.764 dinari.

Situația cassei de păstrare postală. În cursul luni Noembrie c. s'au făcut 91.478 depuneri în sumă de 5,498.673 cor. 51 fil. și 53.774 replătiri în sumă de 6,412.317 c. 83 fil., depunerile au crescut deci în cursul luni Noembrie c. cu 88,862.973 cor. 20 fil. Numărul deponenților a crescut cu 1961 și a fost la sfârșitul luni trecute de 648.639.

În cheque și clearing s'au făcut 852.271 plătiri în samă de 278,709.209 cor. 32 fil. și 154,883 replătiri în sumă de 278,461.199 cor. 37 fil. Suma depunerilor în cheque a fost la sfârșitul luni Noembrie de 57,678.651 cor. 64 fil.

Suma tuturor depunerilor a fost la sfârșitul luni trecute de 144,541.624 coroane 84 fileri.

Cassa de păstrare postară mai are în contul deponenților hârtii de valoare în valoare nominală de 15,081.450 c.

Scăderea dărei asupra zahărului în Austria. Comisia bugetară a parlamentului austriac a încheiat dezbaterile asupra proiectului de lege despre scăderea dărei de zahăr.

Conform noiei legi, darea asupra zahărului va scădea cu 8 coroane.

Patenta imperială privitoare la darea asupra zahărului, fiind în contradicere cu paragraful prim din noua lege, — a fost scoasă din valoare.

— **Insolvențe,** Cornel Lefkovicș et Co, Dej. Al. Barta, Lipova. M. Iakobovits, Sătmar.

Bursa de efecte. Tendința generală la bursa de efecte a fost liniștită. Fluctuațiunea în cursurile valorilor a fost neînsemnată.

Cursurile valorilor internaționale nu s'au urcat. Circulația a fost minimală.

La încheerea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	vinde 632 75
„ „ ung.	751 50
„ băncii de escompt	473 —
„ soc. căilor fer. aust. ung.	669 —
Renta ung. de aur 4 proc.	111 20
„ „ coroane 4 „	93 20
„ austr. de aur 4 „	114 75
„ „ coroane 4 „	97 75
Scrisuri fonciare „Albina“	101 —
Napoleon d'or (20 franci aur)	19 25
mărci germane, aur	23 60
Galbeni austriaci și ungurești	11 43
Bilete germane 100 mărci	118 07
„ franceze 100 franci	96 27
„ italiene 100 lire	96 20
„ române 100 lei	94 15
Ruble rusești de hârtie	2 53

Prețurile cerealelor. Tendința generală în târgul efectiv de cereale a fost fermă. Grâul s'a scumpit cu 20 fileri de m. (100 kgr.), celelalte cereale s'au menținut prețurile. Circulația a fost foarte restrânsă. Azi până la 12 ore din zi s'au vândut abia 6000 măji metrice grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kgr. greutate) s'au plătit 26 cor. 55 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 25 cor. 10 fileri de m. metrice (100 kgr.).

Tendința generală în târgul pe termen de cereale a fost fermă. Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Aprilie 1908: 13.40, 13.36—13.37, pro Octomvrie 1908: 11.37, 11.32—11.33.
Secară pro April 1908: 12.54, 12.49—12.50 pro Octomvrie 1908: 10.54, 10.29—10.30.
Ovăș pro Aprilie 1908: 8.64, 8.63—8.64.
Cucuruz pro Mai 1908: 7.53, 7.51—7.52 coroane de 50 kgr.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum.	26 cor. 55 fil
„ „ „ „ mijl.	25 „ 90 „
„ „ „ „ slab	25 „ 10 „
Secară, „ „ „ dela	23.80 — 24.50
Orz, „ „ „ „	15.70 — 16.10
Cucuruz „ „ „ „	14.75 — 14.95
Ovăș „ „ „ „	16.65 — 17.35
Rapiță „ „ „ „	34.50 — 36.—

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	145 cor. — 148 cor
Slănină	108 „ — 114 „
Cartofi	4.30 „ — 5.10 „

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)
(Prima calitate ungară.)

Bătrâni	— — — fileri kilogramul.
Tineri	127—129 „ „

Redactor responsabil:
GEORGE PLEȘOIANU.

CALENDARIUL UNIRII
pe 1908.

Cuprinde partea calendaristică, poșta, târgurile, șematismul Arhidiecesei, de Alba-Iulia și Făgăraș, a diecesei de Gherla, Lugos și Orade (alătura de șemat. preoților e și a docenților), Cronica anului, Partea literară și inserate.

Afară de aceste, în acest an, calendarul Unirii cuprinde în traducere fidelă întreg

Art. de lege XXVII din anul 1907

despre raporturile de drept ale școalelor populare elementare, cari nu sunt de stat și despre competențele învățătorilor comunali și confesionali și

Instrucțiunea

ministrului de culte și instrucțiunea publică către comisiunile administr. referitoare la executarea acestei legi.

Legea și instrucțiunea este tradusă în întregime cuprinzând 107 pag. din calendar, astfel estensiunea calendarului Unirii pe anul 1908 e cu mult mai mare ca de obicei; drept aceea prețul lui încă am fost siliți să-l urcăm la 80 fil. plus porto 10 fil.

Luând în considerare, că singură legea tradusă în românește să vinde cu preț cu mult mai mare, prețul de 80 fil. e un bagatel cu atât mai vărtos, că pre lângă Legea școlară, neapărat de lipsă pentru fiecare preot ca președintele școalei și pentru învățător, mai are și calendarul an. 1908.

Un esempl. costă 80 fil. plus porto 10 fil. Dacă din calendar să comandă odată 10 esempl. să dă 10% rabat și francatura.

Librăria semin. Blaj
(Balázsfalva).

O colecție:
10 cărți ilustrate

de CRĂCIUN, modele mai nouă, foarte frumoase, numai

1 coroană 20 fileri.

Zece ilustrate de ANUL

NOU tot cu acest preț.

Se poate comanda la administrația „Pop. Rom.“, Budapesta, VII., István-út nr. 11.

Trimiteți 4 cor. abonament la „Poporul Român“ pe un an, dacă voiți să primiți

în cinste

„Calendarul Poporului Român“
pe anul 1908

care cuprinde 200 pagini și 100 chipuri.

!!! Cel mai frumos și bogat calendar românesc dela noi. !!!

Corespondent român.

Intr'un comptoir de fabrică se caută un **corespondent român**, care posedă în mod îndestulitor și limba franceză și germană pentru a purta corespondența în aceste limbi. Ofertele dimpreună cu leafa și poza lor sunt a se trimite lui E. V. FELLER, Agram, Elsafluid-Dom (Kroatien).

Un candidat de avocat

afă numai decât aplicație în cancelaria subscrisului.

Dr. Toma Jenciu,
adv. în Puj.

1—3

„Foaia Ilustrată“

pentru popor, cu chipuri despre întâmplările mai însemnate de peste săptămână.

Invățătură, sfaturi, petrecere și minunățiile lumii le veți afla în aceasta foaie.

Apare în fiecare săptămână.

Abonamentul pe un an 3 cor.

Cine abonează „Foaia Ilustrată“ cu „Poporul Român“, plătește pentru amândouă numai 5 cor. pe un an.

„Foaia Ilustrată“ se va vinde pe la toți abonații „Pop. Rom.“ cu 1 crucer, numărul.

Dacă cel puțin 15 inși vor abona „Foaia Ilustrată“ în societate, fiecare abonat va plăti numai 1 cor. 04 fileri la an.

Număr de probă veți primi toți în cinste.

Banca Națională a României.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1906	ACTIV	1907
25 Noemv'r e		17 Noemvrie 24 Noemvrie
119 978 449	84 530 949 Reserva metalică aur 98 367 686	138 785 754 138 137 686
	35 447 500 „ Trate Aur 39 770 000	
602 790	Argint și diverse monete	514 581 567 494
91 812 475	Portofoliu Român și Străin	97 465 568 96 817 163
31 991 375	*) Impr. contra ef. pub. 14 819 400	
	„ „ „ „ în contcurent 18 182 698	33 349 053 33 002 098
11 999 979	Fonduri publice	11 999 861 11 999 861
14 720 335	Efectele fondului de rezervă	15 717 546 15 717 546
2 899 824	„ „ de amortizarea imob. și material	3 248 621 3 248 621
5 814 192	Imobili	5 925 849 5 926 414
607 154	Mobilier și Mașini de Imprimerie	640 700 640 701
792 447	Cheltueli de Administrațiune	782 966 787 299
105 945 300	Deposite libere	104 957 979 104 887 529
5 640 102	Compturi curente	8 025 637 3 784 287
21 073 699	Compturi de valori	29 896 165 30 173 561
413 878 121		451 310 280 445 690 260
	PASIV	
12 000 000	Capital	12 000 000 12 000 000
21 628 098	Fond de rezervă	23 329 895 23 329 895
3 275 468	Fondul amortisării imobilelor și material	3 534 606 3 534 606
267 759 330	Bilete de Bancă în circulațiune	303 524 980 297 864 430
1 646 498	Profituri și perderi	2 077 070 2 077 070
1 623 427	Dobânzi și beneficii diverse	1 885 750 1 996 730
105 945 300	Deposite de retras	104 957 979 104 887 529
	Conturi Curente	
413 878 121		451 310 280 445 690 260

Scomptul 8‰.
*) Dobânda 8 3/4‰.

